

Sygn. akt IV CSK 45/11

POSTANOWIENIE

Dnia 20 października 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Hubert Wrzeszcz (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku Spółdzielni Mleczarskiej M. w G.
przy uczestnictwie P. – F. Spółki z o.o. z siedzibą w E.
o wykreślenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 20 października 2011 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego
z dnia 20 października 2010 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie oraz postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 3 września 2010 r., sygn. akt Dz. Kw 2962/09, i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2010 r. Sąd Rejonowy odrzucił wniosek Spółdzielni Mleczarskiej „M.” w G. z dnia 6 lipca 2010 r. o wykreślenie w księdze wieczystej Kw nr 16 792 prowadzonej dla nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, oddanej w użytkowanie wieczyste wnioskodawczyni, prawa użytkowania wieczystego ustanowionego pod warunkiem na rzecz „P.-F.” sp. z o.o. w E. (poprzednio Biura Obsługi Prawnej „P.” sp. z o.o. w O.) na podstawie sporządzonej w formie aktu notarialnego umowy z dnia 21 listopada 2002 r.

Zdaniem Sądu wniesiony w niniejszej sprawie wniosek jest tożsamy z wnioskiem złożonym przez wnioskodawczynię w dniu 10 lutego 2010 r., Dz. Kw 432/10, który został prawomocnie oddalony. Ponowiony wniosek należało zatem odrzucić na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy oddalił apelację wnioskodawczyni.

Sąd odwoławczy uznał, że analiza akt dowodzi, że Sąd pierwszej instancji trafnie stwierdził, iż zachodzi tożsamość podmiotowa i przedmiotowa obu wniosków. Wniosek z dnia 6 lipca 2010 r. podlegał zatem odrzuceniu z powodu powagi rzeczy osądzonej (art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c.).

W skardze kasacyjnej, opartej na drugiej podstawie, pełnomocnik wnioskodawcy zarzucił naruszenie art. 626⁸ § 1 i 2, art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. oraz art. 366, 378 § 1, 328 § 2, 228 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c. Powołując się na tę podstawę, wniósł o uchylenie orzeczeń Sądów obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu albo o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Rozstrzygające znaczenie dla oceny zasadności skargi kasacyjnej ma zarzut wydania zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 228 § 2 k.p.c., polegającym – zdaniem skarżącej – na wykorzystaniu niebędących przedmiotem

rozprawy faktów znanych Sądowi urzędowo do ustaleń, które stały się podstawą odrzucenia wniosku z powodu powagi rzeczy osądzonej.

Przytoczony przepis stanowi, że fakty znane sądowi urzędowo nie wymagają dowodu, jednakże sąd powinien na rozprawie zwrócić na nie uwagę stron. Kwestia stosowania tego przepisu w postępowaniu wieczystoksięgowym była przedmiotem rozważań w uchwale siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 2009 r., III CZP 80/09 (OSNC 2010, nr 6, poz. 84). Podkreślono w niej, że fakty, o których mowa w art. 228 § 2 k.p.c., powinny zostać przytoczone na rozprawie w celu umożliwienia stronom wypowiedzenia się co do nich. Powołanie w uzasadnieniu orzeczenia faktów znanych sądowi z urzędu, które nie były przedmiotem rozprawy, jest naruszeniem art. 228 § 2 k.p.c.; ponieważ wnioski w postępowaniu wieczystoksięgowym są rozpoznawane na posiedzeniu niejawnym, to w wypadku zamiaru sądu powołania się na fakty znane urzędowo, konieczne byłoby wyznaczenie rozprawy (art. 148 § 2 w związku z art. 13 § 2 k.p.c.), co naruszałoby zasadę rozpoznawania spraw w postępowaniu wieczystoksięgowym na posiedzeniu niejawnym (art. 626¹ § 1 k.p.c.). W tej sytuacji - według przytoczonej uchwały – nie jest przekonujący argument, że zamierzeniem ustawodawcy było zastąpienie pominiętego art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn.: Dz. U. z 2001 r., Nr 124, poz. 1361 ze zm., dalej - „u.k.w.h.”) przepisem art. 228 § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą skargę kasacyjną podziela przytoczone stanowisko co do stosowania art. 228 § 2 k.p.c. w postępowaniu wieczystoksięgowym.

To oznacza, że trafny jest zarzut wydania zaskarżonego postanowienia z naruszeniem art. 228 § 2 k.p.c. Ustalenia stanowiące podstawę odrzucenia wniosku z powodu powagi rzeczy osądzonej zostały bowiem oparte – co wynika z uzasadnienia zaskarżonego postanowienia - na faktach znanych sądowi urzędowo. Jest oczywiste, że na wspomniane fakty Sąd nie mógł – ze względu na wydanie orzeczenia na posiedzeniu niejawnym - na rozprawie zwrócić uwagi stron.

Jedynie ubocznie należy zauważyć, że porównanie wniosku złożonego w niniejszej sprawie i wniosku z dnia 10 lutego 2010 r. nie wskazuje – wbrew

stanowisku Sądu - że są podstawy do uznania wymienionych wniosków za tożsame. Wniosek z dnia 10 lutego 2010 r. został bowiem oparty, co potwierdza także postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 26 maja 2010 r., I Ca 144/10, na twierdzeniu wnioskodawczyni, że prawo użytkowania wieczystego wygasło na podstawie art. 1000 k.p.c. Tymczasem podstawę faktyczną wniosku odrzuconego stanowią inne okoliczności, wynikające także z przytoczenia podstawy prawnej wniosku (art. 19 u.k.w.h.). Sąd ma rację, że wskazanie podstawy prawnej wniosku nie jest dla niego wiążące. Nie oznacza to jednak, że przytoczenie podstawy prawnej wniosku jest bez znaczenia w sprawie. Wskazanie przez wnioskodawcę przepisów prawa materialnego, mających stanowić podstawę prawną orzeczenia, jakkolwiek niewymagalne, nie pozostaje bez znaczenia dla przebiegu i wyniku sprawy, albowiem pośrednio określa także okoliczności faktyczne uzasadniające żądanie wniosku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 1999 r., I CKN 252/98, OSNC 1999, nr 9, poz. 152).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i 391 § 1 k.p.c.).